

Liikunnallisen elämäntavan paikalliset kehittämishankkeet 2023

Hakemusvaiheen seuranta ja arviointi

Marianne Turunen, Likes, Jyväskylän ammattikorkeakoulu

Tuomas Kukko , Likes, Jyväskylän ammattikorkeakoulu

Elina Tarkiainen, Likes, Jyväskylän ammattikorkeakoulu

Henni Syväoja, Likes, Jyväskylän ammattikorkeakoulu

8/2023

Erityisavustuksen tarkoitus ja seuranta

Liikunnallisen elämäntavan paikallinen kehittämisavustus on opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä ja aluehallintovirastojen jakama hankeavustus, jota voivat hakea kunnat sekä varhaiskasvatusta järjestävät rekisteröidyt yhteisöt ja säätiöt¹.

Avustuksen päätavoitteena on lisätä väestön liikuntaa ja fyysistä aktiivisuutta elämänselämyksessä, erityisesti vähän liikkuvien osalta. Avustuksen avulla tuetaan valtakunnallisten liikunnanedistämishjelmien eli Liikkuvat-kokonaisuuden edistämistä paikallisella tasolla.

Vuonna 2023 liikunnallisen elämäntavan paikallisen kehittämisavustuksen pääpainopisteet olivat Ikiliikkuja, Liikkuva varhaiskasvatus ja Liikkuva aikuinen -ohjelmien tavoitteisiin kytkeytyvät toimet. Erityisenä painopisteenä oli varhaiskasvatuksen, koulujen ja oppilaitosten henkilöstö. Avustuksen muita hakukohteita olivat esimerkiksi perheliikunta, luontoliikunta ja soveltava liikunta.

Opetus- ja kulttuuriministeriön toimeksiannosta paikallisten kehittämisavustusten seurannasta ja arvioinnista huolehtii Likes/Jamk. Tässä koonnissa esitetään seuranta- ja arviointituloksia hankkeiden suunnittelelimesta toiminnasta hakemusten perusteella. Koontihetkellä hankkeet ovat toteutusvaiheessa.

¹ [OKM 2023](#)

Liikkuvat-ohjelmien logot

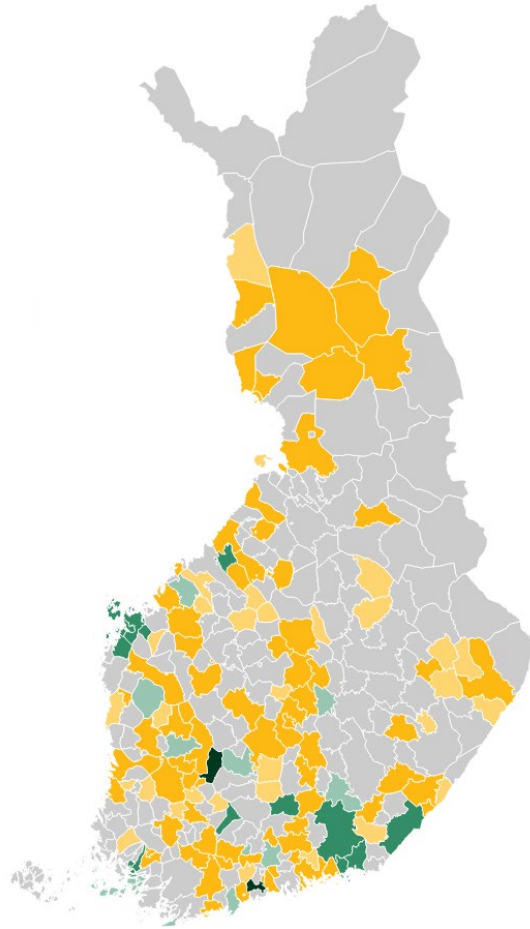
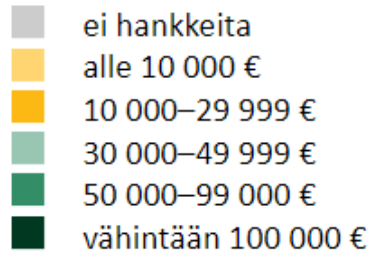
**LIKKUVA
AIKUINEN**

**IKI-
LIKKUJA**

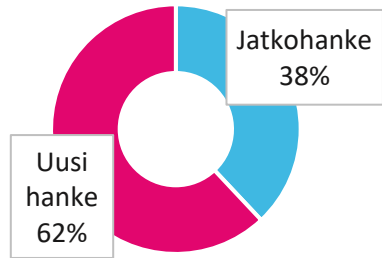

Avustusten jakautuminen vuonna 2023

Myönnetyt avustukset kunnittain

Kuvio 2. Liikunnallisen elämäntavan paikallisten kehittämishankkeiden hakijakunnat 2023.

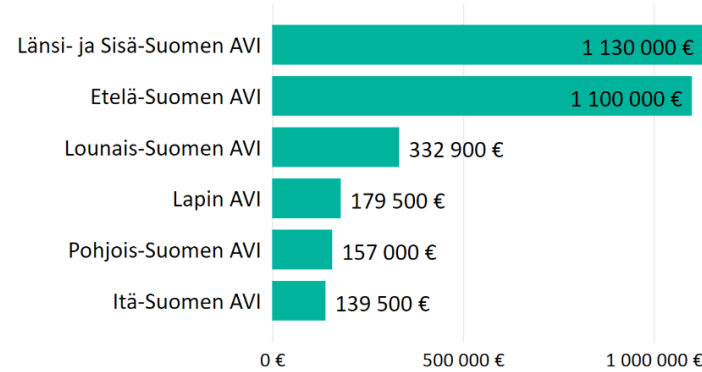

Kuvio 1. Liikunnallisen elämäntavan paikallisten kehittämishankkeiden hankevaihe 2023.

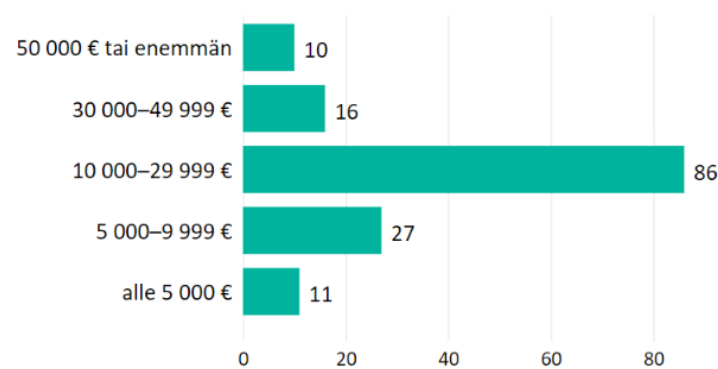
150
Hankkeiden lukumäärä

131
Kuntien lukumäärä

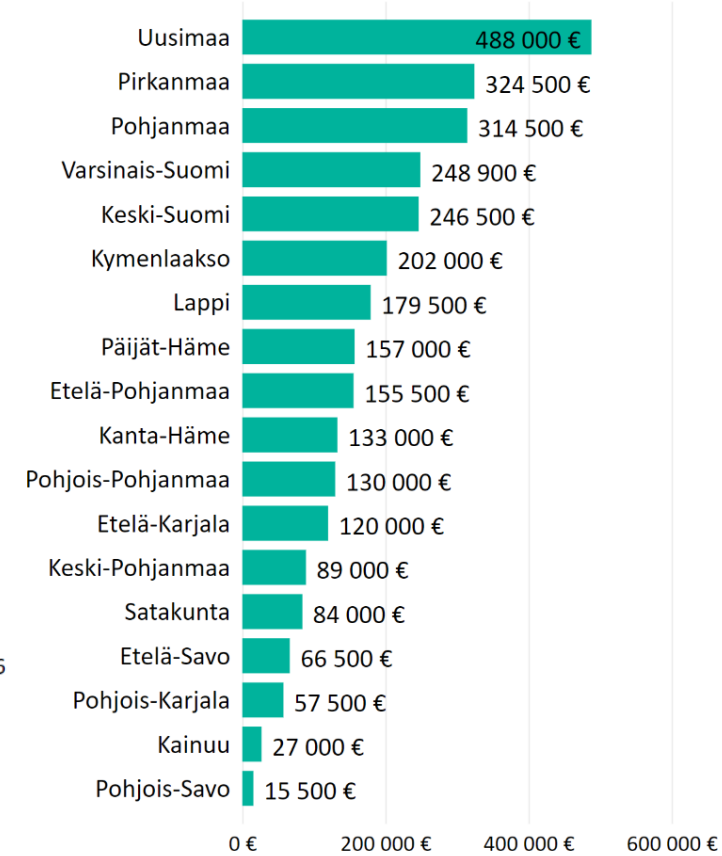
3 038 900 €
Myönnetty avustus

Kuvio 3. Myönnetty avustus AVI-alueittain 2023.

Kuvio 4. Hankkeiden lukumäärä hankkeille myönnettyjen yksittäisten avustussummien mukaan 2023.

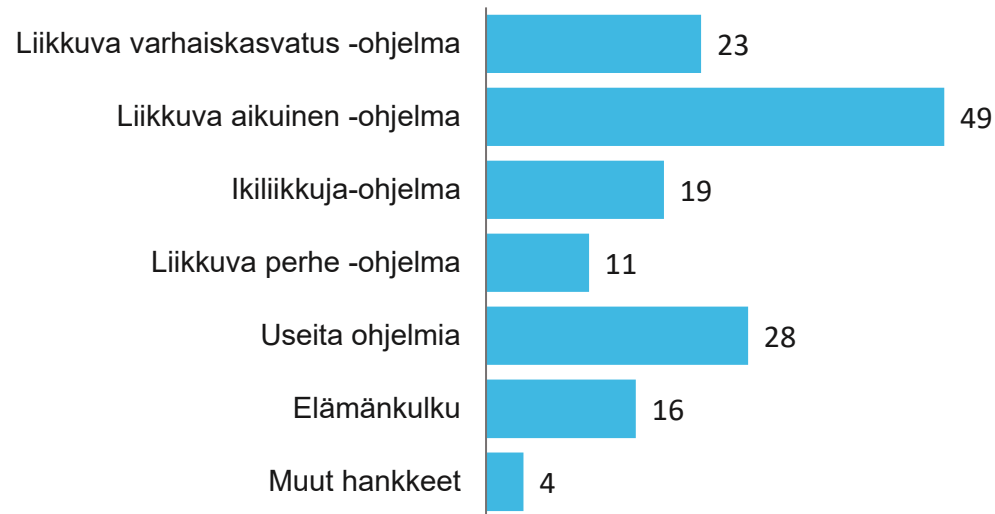

Kuvio 5. Myönnetty avustus maakunnittain 2023.

Hankkeiden lukumäärä kohderyhmittäin

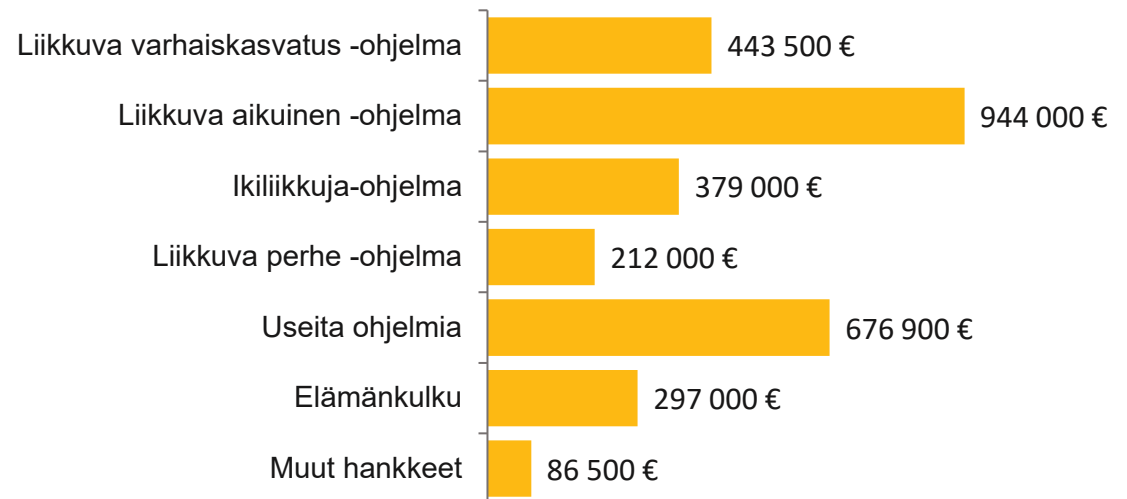
Hankkeet on luokiteltu niiden toimintasuunnitelmien perusteella *Liikkuva varhaiskasvatus*, *Liikkuva aikuinen*, *Ikiliikkuja ja Liikkuva perhe* -hankkeiksi. Jos hanke kohdistui useampaan kuin yhteen Liikkuvat-kohderyhmään, luokitukseksi annettiin *useita ohjelmia*. Jos hanke kohdistui laajasti kuntalaisiin, luokitukseksi annettiin *elämäkulku*. Hankkeet, jotka eivät lukeutuneet mihinkään edellä mainittuun kohderyhmään luokiteltiin *muut hankkeet* -luokkaan.

Hankkeiden lukumäärä

Kuvio 6. Liikunnallisen elämäntavan paikallisten kehittämishankkeiden lukumäärä ohjelmittain 2023.

Myönnetty avustus

Kuvio 7. Liikunnallisen elämäntavan paikallisten kehittämishankkeille myönnetty avustus ohjelmittain 2023.

Kohderyhmät ja painopisteet

Taulukko 1. Liikunnallisen elämäntavan paikallisten kehittämishankkeiden lukumäärä ja myönnetty avustus hankkeiden painopisteiden mukaan.

Kohderyhmä	Painopiste tai kohdentuminen	Hankkeiden lukumäärä	Myönnetty avustus
Liikkuva varhaiskasvatus	Varhaiskasvatuksen toimintakulttuuri	23	443 500 €
Liikkuva aikuinen		49	944 000 €
	Liikuntaneuvonta	25	501 000 €
	Liikkuva työelämä	10	165 000 €
	Molemmat painopisteet yhdessä	7	193 500 €
	Muu työikäisten hanke	7	84 500 €
Ikiliikkuja		19	379 000 €
	+65-vuotiaat kotona asuvat, liian vähän liikkuvat	14	301 500 €
	Kotona asuvat, toimintakyvyn haasteita (+80v)	5	77 500 €
Liikkuva perhe	Perheliikunnan toimijat	11	212 000 €
Useita ohjelmia		28	676 900 €
	Ikiliikkuja ja Liikkuva aikuinen	13	239 000 €
	Ikiliikkuja, Liikkuva aikuinen ja Liikkuva perhe	4	134 000 €
	Liikkuva varhaiskasvatus ja Liikkuva aikuinen	4	173 900 €
	Muut	7	130 000 €
Elämäntapa	Kaikenikäiset kuntalaiset lapsuudesta vanhuuteen	16	297 000 €
Muut hankkeet		4	86 500 €
	Nuorten liikuntaryhmätoimintaa	1	5 500 €
	Yhdenvertaisia liikuntapalveluita vieraskielisille ja ulkomaalais- taustaisille kuntalaisille/maahanmuuttajille	2	54 000 €
	Liikuntatoimintaa erityistä tukea tarvitseville nuorille aikuisille	1	27 000 €
Kaikki	Liikunnallinen elämäntapa	150	3 038 900 €

Liikkuva varhaiskasvatus -toiminta hankkeissa

Varhaiskasvatus ja esiopetus vähintään osana hanketta

64

Hankkeiden lukumäärä

63

Kuntien lukumäärä

1 330 900 €

Myönnetty avustus

Varhaiskasvatus ja esiopetus pääasiallinen hankkeen kohde

23

Hankkeiden lukumäärä

23

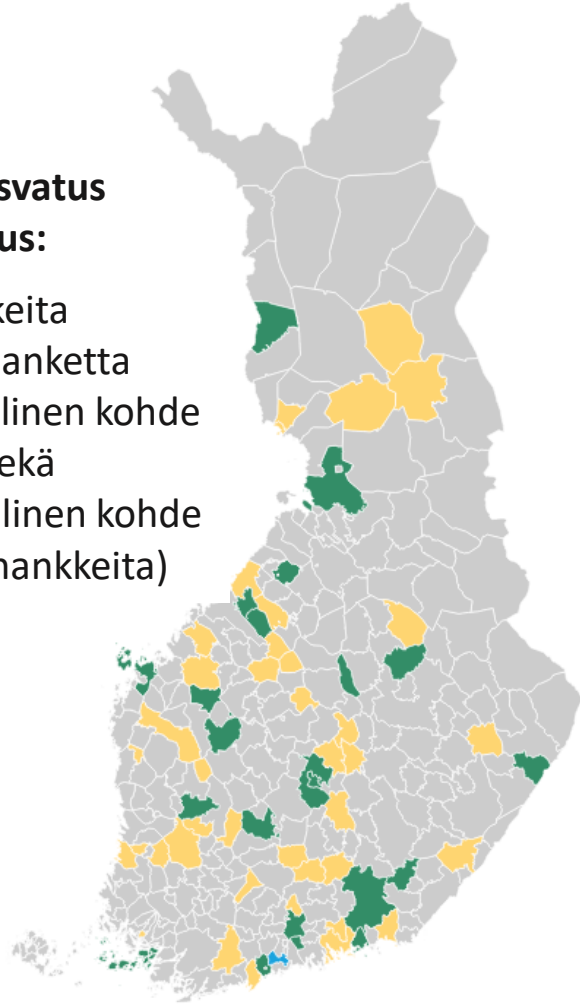
Kuntien lukumäärä

443 500 €

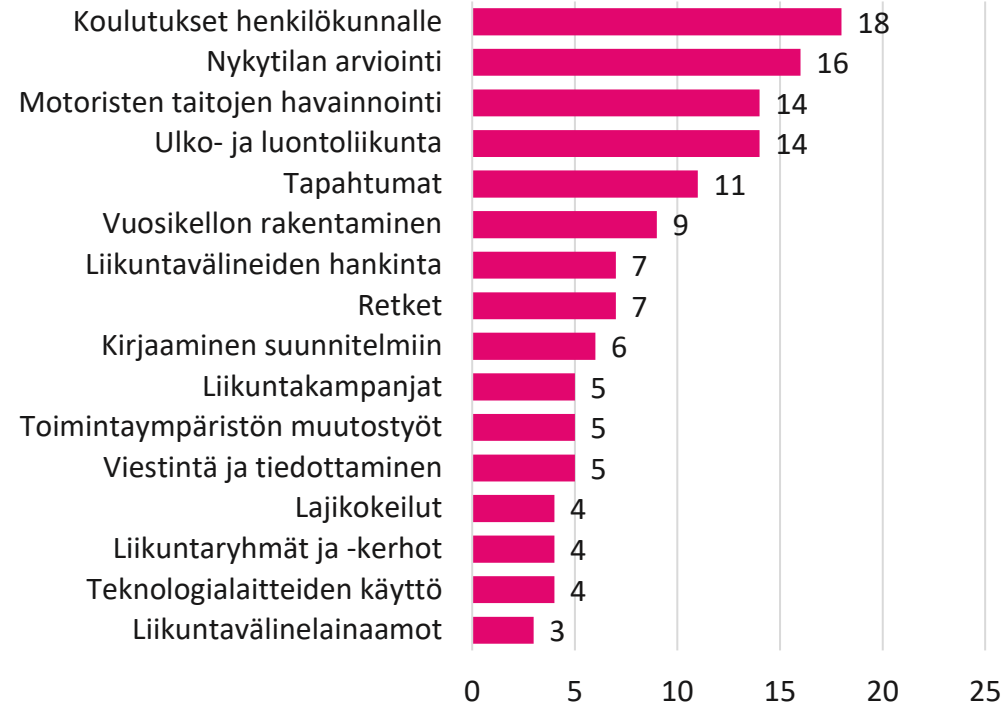
Myönnetty avustus

Varhaiskasvatus ja esiopetus:

- Ei hankkeita
- Osana hanketta
- Pääasiallinen kohde
- Osana sekä
pääasiallinen kohde
(useita hankkeita)

Kuvio 8. Varhaiskasvatukseen pääasiallisesti ja osana kohdistuneiden hankkeiden hakijakunnat.

Kuvio 9. Liikkuva varhaiskasvatus -toimintaa pääasiallisesti toteuttavien hankkeiden lukumäärä hakemuksessa mainittujen toimenpiteiden mukaan (n=23).

Likes
by jamk

Liikkuva aikuinen -toiminta hankkeissa

Työikäiset vähintään osana hanketta

111

Hankkeiden lukumäärä

104

Kuntien lukumäärä

2 255 400 €

Myönnetty avustus

Työikäiset pääasiallinen hankkeen kohde

49

Hankkeiden lukumäärä

49

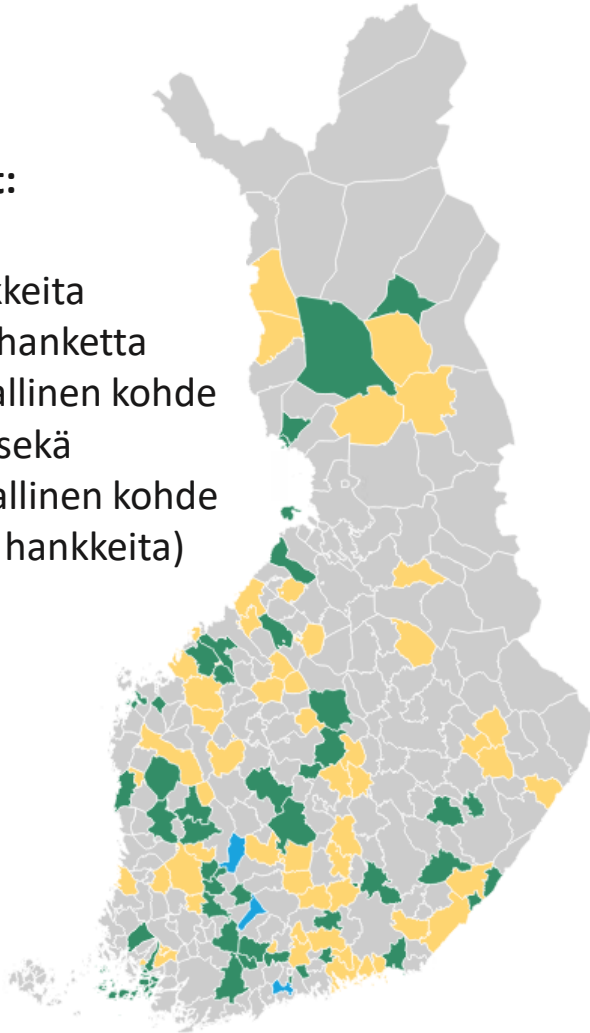
Kuntien lukumäärä

929 000 €

Myönnetty avustus

Työikäiset:

- Ei hankkeita
- Osana hanketta
- Pääasiallinen kohde
- Osana sekä pääasiallinen kohde (useita hankkeita)

Kuvio 10. Työikäisiin pääasiallisesti ja osana kohdistuvien hankkeiden hakijakunnat.

Kuvio 11. Liikkuva aikuinen -toimintaa pääasiallisesti toteuttavien hankkeiden lukumäärä hakemuksessa mainittujen toimenpiteiden mukaan (n=49).

*Sipoon hanke on luokiteltu liikuntaneuvontahankkeena Liikkuva aikuinen -toiminnaksi, muttei näy kartalla, koska sen kohderyhmänä eivät ole työikäiset.

**LIIKKUVA
AIKUIINEN**

Likes
by jamk

Ikiliikkuja-toiminta hankkeissa

Ikäihmiset vähintään osana hanketta

88

Hankkeiden lukumäärä

86

Kuntien lukumäärä

1 774 400 €

Myönnetty avustus

Ikäihmiset pääasiallinen hankkeen kohde

19

Hankkeiden lukumäärä

19

Kuntien lukumäärä

379 000 €

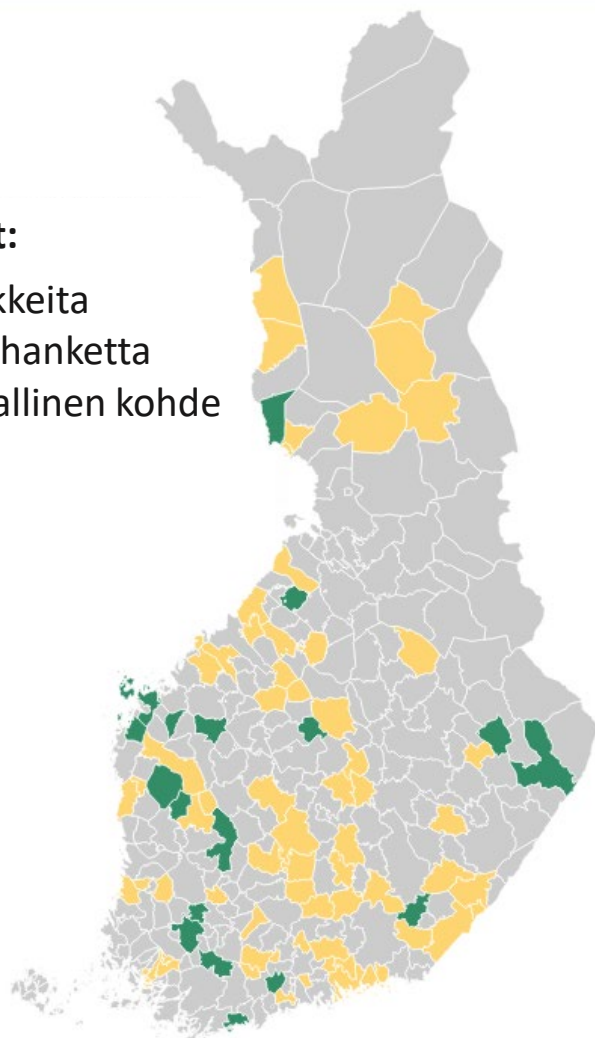
Myönnetty avustus

Ikäihmiset:

■ Ei hankkeita

■ Osana hanketta

■ Pääasiallinen kohde

Kuvio 12. Ikäihmisiin pääasiallisesti ja osana kohdistuneiden hankkeiden hakijakunnat.

Kuvio 13. Ikiliikkuja -toimintaa pääasiallisesti toteuttavien hankkeiden lukumäärä hakemuksessa mainittujen toimenpiteiden mukaan (n=19).

IKI-
LIIKKUJA

Likes
by jamk

Liikkuva perhe -toiminta hankkeissa

Perheet vähintään osana hanketta

35 kpl

Hankkeiden lukumäärä

34 kpl

Kuntien lukumäärä

694 000 €

Myönnetty avustus

Perheet pääasiallinen hankkeen kohde

11

Hankkeiden lukumäärä

11

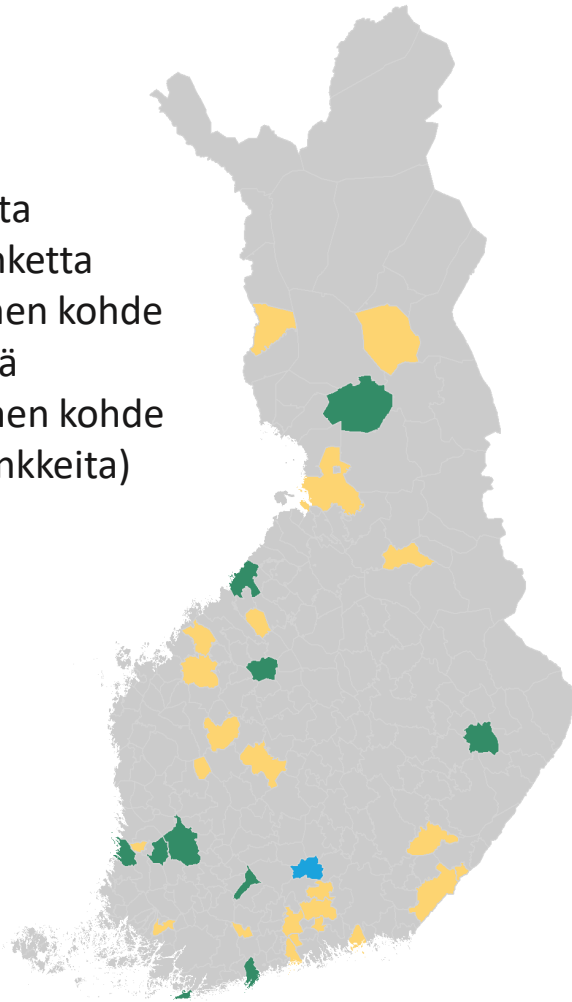
Kuntien lukumäärä

212 000 €

Myönnetty avustus

Perheet:

- Ei hankkeita
- Osana hanketta
- Pääasiallinen kohde
- Osana sekä
pääasiallinen kohde
(useita hankkeita)

Kuvio 14. Perheisiin pääasiallisesti ja osana kohdistuneiden hankkeiden hakijakunnat.

Kuvio 15. Liikkuva perhe -toimintaa pääasiallisesti toteuttavien hankkeiden lukumäärä hakemuksessa mainittujen toimenpiteiden mukaan (n=11).

Kuviossa 14 ovat hankkeet, jotka ovat hakulomakkeessa ilmoittaneet kohderyhmäkseen perheet. Perheliikuntaa oli toimenpiteenä myös useissa sellaisissa hankkeissa, jotka eivät olleet merkinneet sitä kohderyhmäkseen.

Likes
by jamk

Elämäkulku hankkeissa

16
Hankkeiden lukumäärä

16
Kuntien lukumäärä

297 000 €
Myönnetty avustus

Elämäkulku tarkoittaa näkökulmaa, jonka kohteena ovat ihmisen elämänvaiheet lapsuudesta vanhuuteen. Elämäkulku-hankkeeksi luokitellun hanketoiminnan tavoitteita ei ole kohdennettu yhdelle tai useammalle väestöryhmälle, vaan yleisimmin laajasti kuntalaisille.

Avustusta myönnettiin vuonna 2023 yhteensä 16 elämäkulku-hankkeelle 297 000 euroa. Hankehakemusten perusteella hankkeissa keskitytään erityisesti vähän liikkuvien aktivointiin. Useissa hankkeissa luodaan uusia yhteistyömalleja tai vahvistetaan jo luotuja yhteistyökumppanuuksia. Yhteistyötä tehdään pääosin liikunta- ja urheiluseurojen kanssa.

Toimintasuunnitelmissa korostuvat liikunnallisten tapahtumien järjestäminen, perheliikunta, ryhmien ja kerhojen järjestäminen sekä liikuntaneuvonta ja elintapaohjaus. Liikunnalliset tapahtumat ovat yleisiä, koska ne tavoittavat kaikenikäisiä kuntalaisia.

Taulukko 2. Elämäkulku-hankkeiden kohderyhmät ilmoitettuna hakemuksissa

	Varhaiskasvatus ja esiopetus	Aikuiset	Ikäihmiset	Muu kohderyhmä
Keskimääräinen kohderyhmän osuus Elämäkulku-hankkeissa	23 %	34 %	31 %	22 %

Kuvio 16. Elämäkulku-hankkeiden lukumäärä hakemuksessa mainittujen toimenpiteiden mukaan (n=16).

Hankkeiden kustannukset

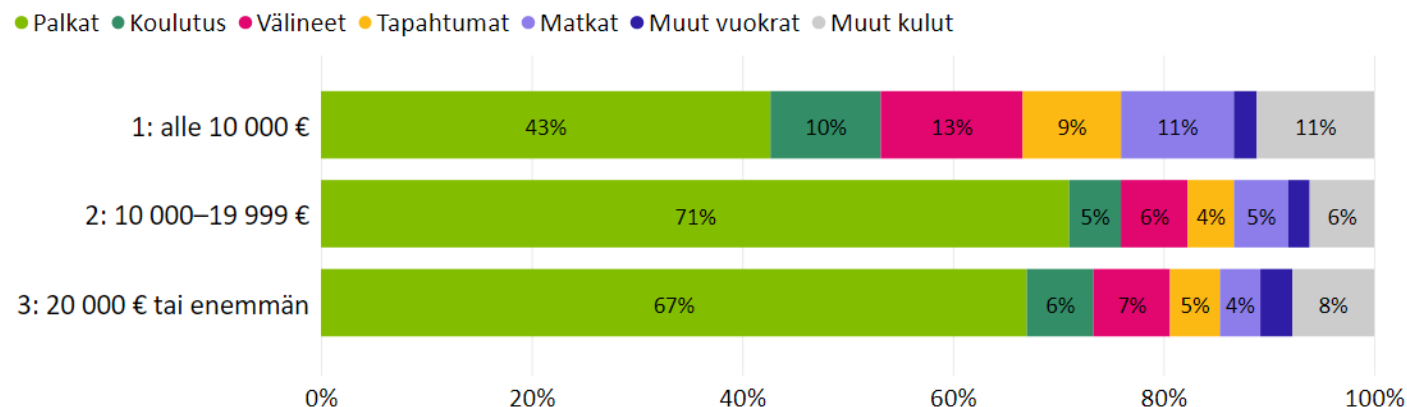
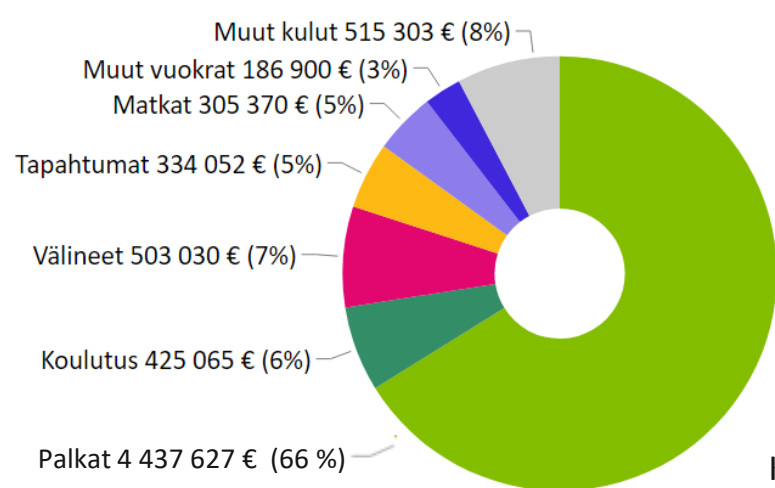
Liikunnallisen elämäntavan hankkeiden kokonaisbudjeteista noin kaksi kolmasosaa koostuu palkoista (66 %). Koulutus, välineet, tapahtumat, matkat, vuokrat ja muut kulut vievät budjeteista loput 34 prosenttia.

Hankkeille myönnettiin avustusta keskimäärin 50 prosenttia hankkeen kokonaiskustannuksista. Hankkeiden kustannusten jakautumiseen vaikutti hankkeiden koko. Avustuksissa 10 000 euroa oli raja, jonka jälkeen palkkakustannusten osuus kasvoi selvästi.

Taulukko 3. Hankkeiden lukumäärä myönnetyn avustuksen mukaan (n=150).

Myönnetty avustus	Lukumäärä
Alle 10 000 €	38
10 000–19 999 €	43
20 000 € tai enemmän	69

Kokonaiskustannusten jakautuminen eri kululajeihin keskimäärin (oik.) ja myönnetyn avustussumman mukaan (vas.).

Kuviot 17 ja 18. Hankkeiden kokonaiskustannusten jakautuminen eri kululajeihin keskimäärin (vas.) ja myönnetyn avustussumman mukaan (oik.).

Hankkeiden osallistujat

Liikunnallisen elämäntavan paikalliset kehittämishankkeet tavoittelevat yhteensä 379 132 osallistujaa (53 % naisia)*.

Varhaiskasvatusyksiköitä on mukana 64 hankkeessa yhteensä 907 yksikköä. Näissä tavoitellaan lapsia toimintaan yhteensä 67 059.

Keskimäärin hankkeet tavoittelevat 2 528 henkilön osallistujamääriä.

Taulukko 4. Liikunnallisen elämäntavan paikallisten kehittämishankkeiden tavoittelemat osallistujamäärät yhteensä ja lapsina varhaiskasvatuksessa.

	Osallistujamäärä hankkeissa (n=150)	Lasten lukumäärä varhaiskasvatuksessa hankkeissa, joissa varhaiskasvatus on mukana (n=64)
Miehet/pojat	179 715	32 667
Naiset/tytöt	199 417	34 392
Keskimäärin per hanke	2 528	1 048
Yhteensä	379 132	67 059

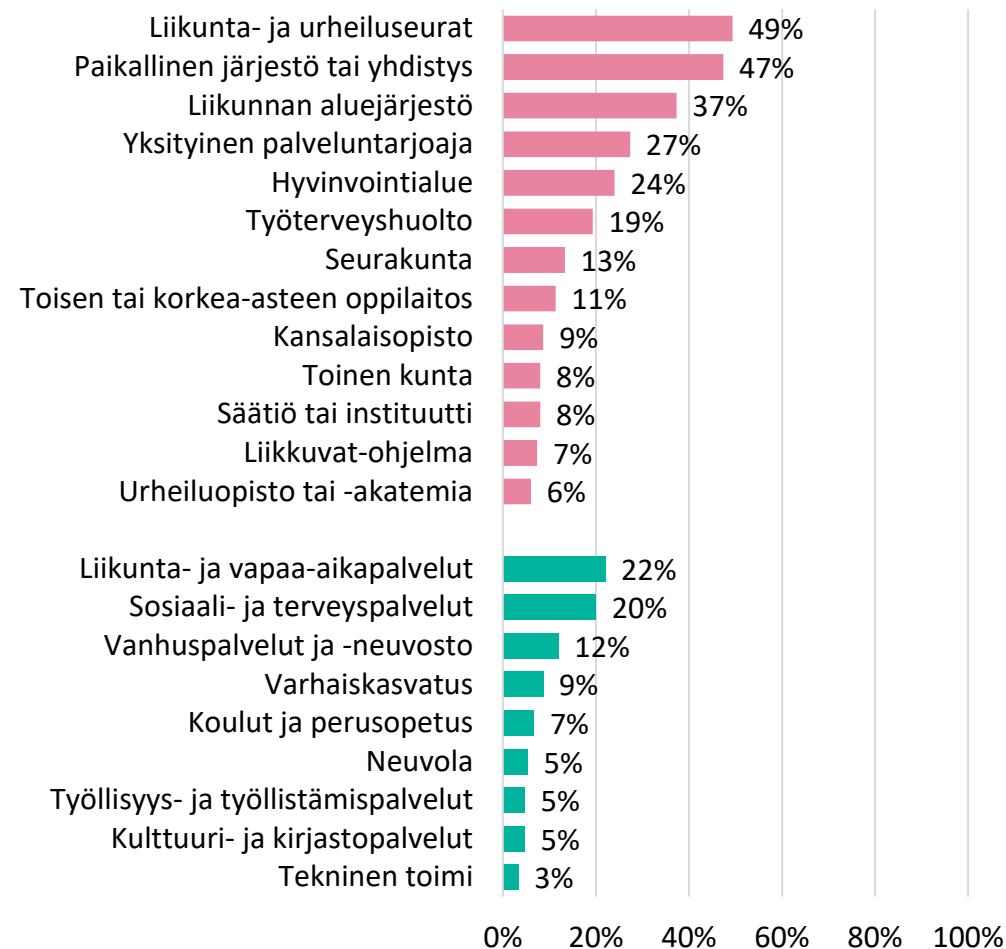
*Osallistujamäärien ilmoittamiskäytännöissä oli eroavaisuuksia hankkeiden välillä. Osassa hakemuksista lapset varhaiskasvatuksessa ilmoitettiin summattuna myös yleiseen osallistujamäärään ja osassa yleiseen osallistujamäärään ilmoitettiin vain aikuisosallistujat. Lukuja tulee näin ollen tulkita suuntaa antavina.

Yhteistyö hankkeissa

Hankkeiden yleisin yhteistyökumppani on liikunta- tai urheiluseura tai paikallinen järjestö. Moni hanke kertoo yhteistyönä hyödyntävänsä liikunnan aluejärjestön tukea ja koulutuksia tai ostavansa yrityksiltä palveluja. Kuvatun yhteistyön muoto on siis toisinaan palveluntarjoajan ja tilaajan välinen suhde.

Kunnan toimialoista (kuviossa alhaalla) yhteistyötä tehdään yleisimmin liikunta-, vapaa-aika- ja nuorisopalvelujen sekä sosiaali- ja terveystalvelujen kanssa.

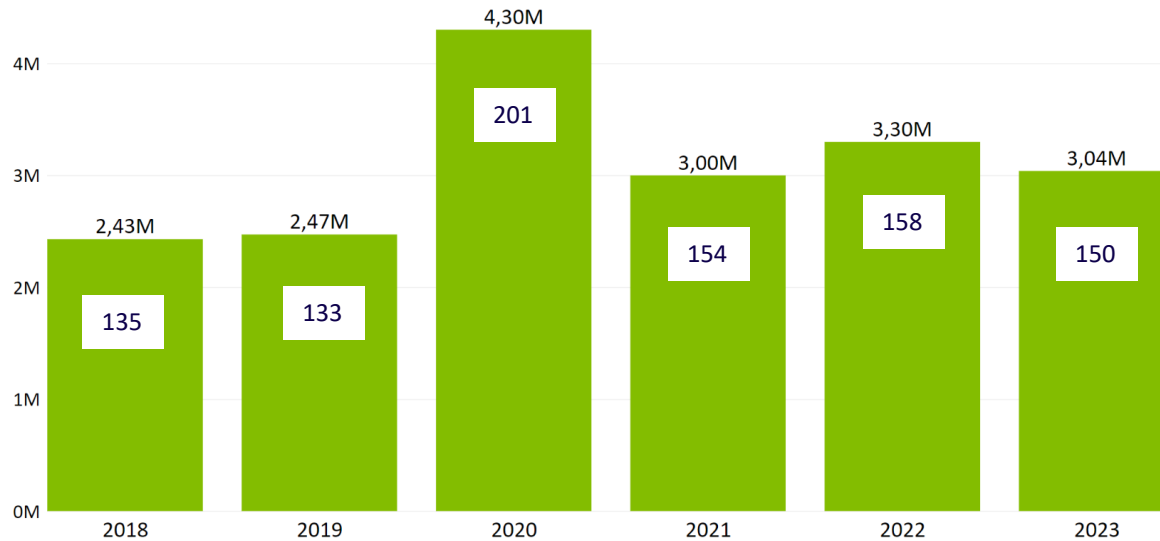
Hankkeen kohderyhmästä riippuen yhteistyötä tehtiin eri väestöryhmille kohdennettujen palvelujen kanssa. Liikkuva aikuinen -hankkeiden yhteistyötahoina yleisin toimiala oli sosiaali- ja terveystalvelut, Liikkuva varhaiskasvatus -hankkeissa liikunta- ja vapaa-aikapalvelut ja Ikiliikkuja-hankkeissa vanhuspalvelut ja -neuvosto.

Kuvio 19. Liikunnallisen elämäntavan paikallisten kehittämishankkeiden (n=150) hakemuksiin kirjaamat yhteistyötahot.

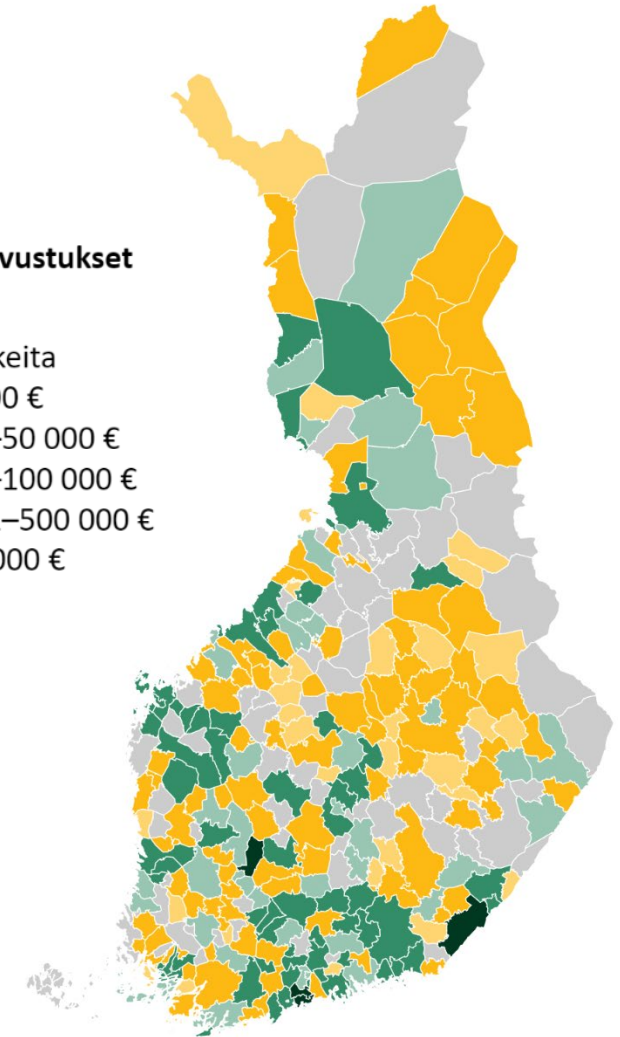
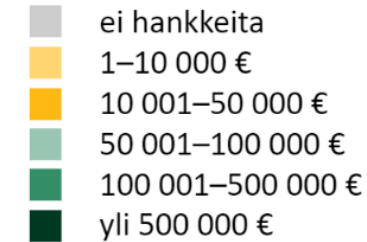
Liikunnallisen elämätavan avustukset vuosina 2018–2023

Liikunnallisen elämätavan paikallisia kehittämisavustuksia on myönnetty vuosina 2018–2023 **yhteensä 931 hankkeelle 18,5 miljoonaa euroa**. Kaikkiaan 225 kunnalla on ollut liikunnallisen elämätavan hanke.

Kuvio 20. Liikunnallisen elämätavan paikallisten kehittämissankkeiden (n=931) saama avustus ja hankkeiden lukumäärä vuosina 2018–2023.

Myönnetyt avustukset kunnittain

Kuvio 21. Myönnetty avustus kunnittain yhteensä vuosina 2018–2023.

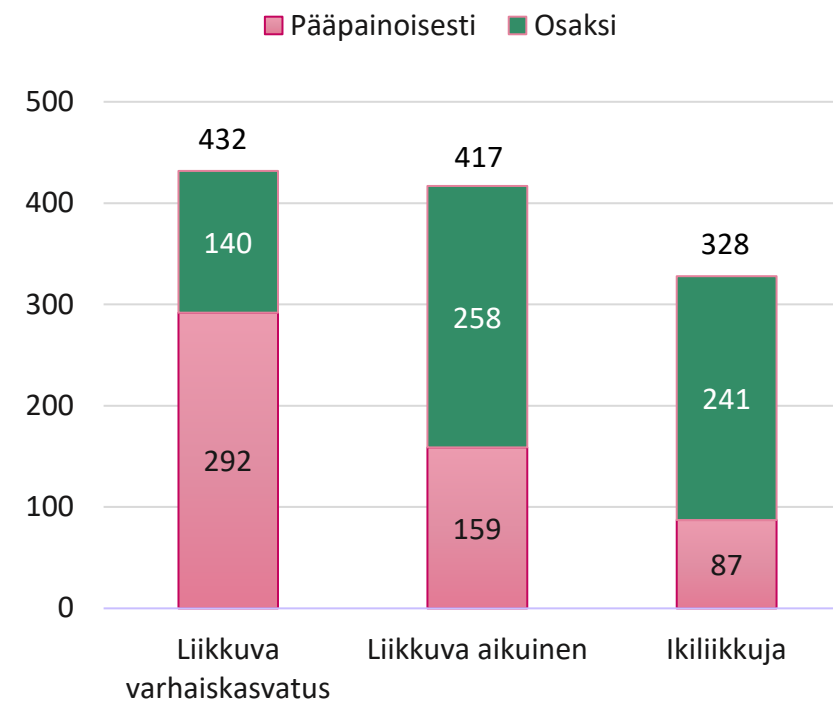
Liikkuvat-toiminnan tukeminen 2019–2023

Liikunnallisen elämäntavan paikallisella kehittämisavustuksella on tuettu Liikkuvat-kokonaisuuden paikallista toimeenpanoa pääpainopisteenä vuodesta 2020 ja osana avustuksen tavoitteita jo aiemmin. Vuosien 2019–2023 aikana 796 liikunnallisen elämäntavan hankkeesta yhteensä 676 (85 %) on kohdistunut Liikkuvat-toimintaan. Tarkoitukseen on myönnetty yhteensä noin 13,5 miljoonaa euroa avustusta.

Pääpainoisesti Liikkuva varhaiskasvatus -toimintaan on kohdistunut 292 hanketta (5,93 milj.€), Liikkuva aikuinen -toimintaan 159 hanketta (2,98 milj.€) ja Ikiliikkuja-toimintaan 87 hanketta (1,2 milj.€). **Hankkeista osan toiminnastaan** varhaiskasvatusikäisiin on ilmoittanut kohdistavansa 140 hanketta, työkäisiin 258 hanketta ja ikäihmisiin 241 hanketta.

Liikkuva perhe -toiminta käynnistyi paikallisesti ensi kertaa vuonna 2022, jolloin toteutui kaksi hanketta (26 000 €). Vuoden 2023 alussa käynnistyi 11 Liikkuva perhe -hanketta (212 000 €). Lisäksi perheiden huomiointi ja perheliikunta on ollut yksi yleisimmistä Liikkuva varhaiskasvatus -hankkeiden sisällöistä jo useana hankevuonna.

Muita kuin Liikkuvat-toimintaan kohdentuvia liikunnallisen elämäntavan hankkeita on avustettu vuosina 2019–2023 yhteensä 120 kappaletta (2,61 milj.€). Hankkeet ovat kohdistuneet yleisimmin kunnan väestöön laajasti koko elämäntulussa.

Kuvio 22. Liikkuvat-ohjelmiin pääpainoisesti ja osaksi kohdistuneiden hankkeiden lukumäärä vuosina 2019–2023.

Lisätietoa

Viittausohje

Marianne Turunen, Tuomas Kukko, Elina Tarkiainen & Henni Syväoja. 2023. Liikunnallisen elämäntavan paikalliset kehittämishankkeet 2023. Hakemusvaiheen seuranta ja arviointi. Likes, Jamk.

Hankeseuranta ja arviointi

Marianne Turunen, tutkija

Elina Tarkiainen, ohjelmakoordinaattori (Liikkuva aikuinen -ohjelma)

Tuomas Kukko, tilastoasiantuntija

Henni Syväoja, tutkija

Yhteydenotot: etunimi.sukunimi@jamk.fi

Kotisivut: [Liikunnan paikallisten kehittämishankkeiden seuranta](#)

Tiedot avustuksista

Aluehallintovirastojen myöntämät avustukset: aviavustukset.fi